

ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบี้ยอรรถกร
เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
โรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี
The Effect of Modeling and Using Token Economy Program
for Enhancing Lifelong Learning of Mathayomsuksa 5
Students at Visuttharangsi Kanchanaburi

นันท์นรี ศรีสุขคำ*

Nannaree Srisukkhkam

สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Kasetsart University

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์**

Manasanan Hatthasak

ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย

Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education,

Kasetsart University, Thailand

Email: nannaree.s@ku.th, manasanan.h@ku.th

Received : May 30, 2021

Revised : August 3, 2021

Accepted : August 4, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบี้ยอรรถกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวิสุทธรังษี จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (๑) โปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒) แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๒) นักเรียนกลุ่มทดลอง

* นางสาวนันท์นรี ศรีสุขคำ Miss Nannaree Srisukkhkam นักศึกษา สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** ผศ.ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ Asst.Prof.Dr.Manasanan Hatthasak อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

มีคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

คำสำคัญ: การเสนอตัวแบบ; เปี้ยอรรถกร; พฤติกรรม; การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

The purposes of this research were: to study the effect of modeling and using token economy program for enhancing lifelong learning of Mathayomsuksa 5 students at Visuttharangsi Kanchanaburi School. The instruments used in this research were: (1) the modeling and using token economy program for enhancing lifelong learning (2) lifelong learning test.

The research results indicated that: (1) the posttest scores from the lifelong learning test of the experimental group were higher than theirs pretest scores at .01 level of significance. (2) the posttest scores from the lifelong learning test of the experimental group were higher than posttest scores of the control group at .01 level of significance.

Keywords: Modeling; Token Economy; Behavior; Lifelong Learning

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็น คนดี ฉลาด รอบรู้ และสามารถเป็นอนาคตของชาติได้ เยาวชนไทยจะได้รู้จักการพึ่งพาตนเองมีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ มีสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ มีทักษะพื้นฐาน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาให้คนไทยทุกช่วงวัย เป็นคนที่สมบูรณ์ มีค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุขโดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต^๑ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในทุกช่วงวัยเพราะมนุษย์ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลาซึ่งนับวันก็ยิ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น เกินกว่าที่จะใช้ความรู้ ซึ่งสะสมมาตั้งแต่สมัยอยู่ในวัยเรียนมาช่วยได้เพราะการศึกษาที่บุคคลได้รับเมื่ออยู่ในช่วงวัยเรียนเป็นเพียง ส่วนหนึ่งของชีวิตเท่านั้น ช่วงชีวิตหลังวัยเรียนเป็นช่วงชีวิตที่ยาวนาน การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความจำเป็น

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนฯ ๑๒ ฉบับประชาชน นวัตกรรมคือ หัวใจของการพัฒนา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://planning.dld.go.th/th/images/stories/section-๕/๒๕๖๑/strategy๐๙.pdf> [๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓].

อย่างยิ่งต่อชีวิตของบุคคล เพื่อที่จะสามารถก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและอาชีพ การงานการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงด้านความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ฉะนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเหลือประชาชนให้มีความพร้อมให้มีภูมิคุ้มกันที่จะเผชิญ ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทันและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม^๒

การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การศึกษาได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทั้งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการตาม ช่วงวัย ขาดทักษะความรู้ ประสบการณ์ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพ สังคมสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอด ชีวิตอย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากห้องเรียนยังไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่าง เต็มที่ ไม่มีอิสระในการเรียนรู้เท่าที่ควร ไม่สามารถเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือต้องการที่จะเรียนรู้ ไม่สามารถกำหนดเวลาเรียนและสถานที่เรียนได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนจะเน้นเรียน แบบท่องจำเพื่อนำไปสอบให้ผ่านหรือเรียนต่อในชั้นสูงมากกว่าการสอนให้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และ การคิดเชิงวิพากษ์เป็น และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียน เน้นการวัดความรู้ความจำในเนื้อหาที่ได้เรียนมากกว่าเน้นการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนหรือการนำ สิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน^๓

จากปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งกับประชาชนทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในวัย เรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นวัยที่เริ่มมีแนวทางชีวิตสำหรับตนเอง แต่ยังไม่สามารถ ตัดสินใจอะไรด้วยตนเองได้เนื่องจาก ขาดประสบการณ์ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้ว่าตนจะทำอะไร หรือมีบทบาทอย่างไร เป็นคนไม่มีหลักการของตัวเองไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไรก็มักจะเลียนแบบผู้อื่น ตามอย่างผู้อื่น มักจะทำตามกลุ่มและทำตามบุคคลที่ตนเองสนใจ นอกจากนี้ในวัยนี้มีความเจริญเติบโต ทางสติปัญญาเท่าเทียมผู้ใหญ่ สามารถจะคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถที่จะแก้ปัญหาโดยตั้งสมมติฐาน

^๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการสังเคราะห์ผลการติดตามและประเมินการดำเนินงานปฏิรูป การศึกษาตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ถึงสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๙), หน้า ๒๓.

^๓ สุบิน ไชยยะ พทธี ศิริบรรณพิทักษ์ และ ปิยพงษ์ สมุตติกุล , “ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย : กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี”, วารสารสงขลานครินทร์, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๘) : ๑๔๙-๑๗๖.

และมีวิธีโดยใช้หลักปรนัยคิดหาเหตุผล^๕ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบมาใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ๔ กระบวนการคือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบที่ตนเองชอบและสนใจโดยที่ตัวแบบจะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และช่วยยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่พึงประสงค์หรือยังไม่เคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก่อน ตัวแบบนั้นก็จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงหรือไม่เกิดขึ้น^๖ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาใช้ควบคู่กับการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ เช่น อุไรวรรณ กิตตินนทิก^๖ ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีปัญญาสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคบเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ พิชชาพัชร อรรถบท และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์^๗ ศึกษาผลของโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวิสุทธิรังษี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้และทักษะที่จำเป็น และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวิสุทธิรังษี จังหวัดกาญจนบุรี

^๕ สุรางค์ ไคว่ตระกูล, **จิตวิทยาการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๘๖-๙๐.

^๖ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๒), หน้า ๕๑-๕๒.

^๗ อุไรวรรณ กิตตินนทิก, “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีปัญญาสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคบเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนควนขนุน จังหวัดพัทลุง”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

^๘ พิชชาพัชร อรรถบท และ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, “ผลของโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วารสารมจร มนุษยศาสตร์ศาสตร์ปริทรรศน์**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๐-๑๑.

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวิสุทธิรังสี ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๗ ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น ๓๒๙ คน

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวิสุทธิรังสี จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวน ๒ ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ ๑ ห้องเรียน โดยวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๒.๑ ผู้วิจัยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๗ ห้องเรียนทำแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งหมด ๓๒๙ คน

๒.๒ สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากห้องเรียน ๒ ห้อง ที่ไม่มีความแตกต่างกันของคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากนั้นใช้จับฉลากเลือกห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง ๑ ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม ๑ ห้องเรียน กลุ่มทดลองมีจำนวน ๔๓ คน และกลุ่มควบคุมมีจำนวน ๔๕ คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

๑. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกร

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ใช้ในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

๑. โปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน ๑๐ ครั้ง ครั้งละ ๕๐ ชั่วโมง ผลการหาคุณภาพของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ ๐.๕๐ ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง ๐.๖๗ – ๑.๐๐

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการประเมินคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทยของชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และคณะ^๙

^๙ ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย อาชญญา รัตนอุบล และสุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, “คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทย”, วารสารเศรษฐศาสตร์, ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๖๓-๘๐.

และแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้ายของจิตต์ปัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา^๙ มีลักษณะเป็นข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือกตามความรู้สึก ความคิดเห็นและการกระทำของนักเรียน โดยมีระดับคะแนนตั้งแต่ ๑-๕ คะแนน ซึ่งมีข้อคำถามจำนวนทั้งหมด ๓๕ ข้อ โดยแบ่งเป็น ๔ องค์ประกอบดังนี้ (๑) ด้านพฤติกรรม (๒) ด้านเจตคติ (๓) ด้านทักษะ และ (๔) ด้านความรู้ ผลการหาคุณภาพของแบบวัดโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ ๐.๕๐ ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง ๐.๖๗ - ๑.๐๐ ผลการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ ๐.๙๑๔

๒. แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมการทดลองแต่ละครั้ง ลักษณะของแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนมีลักษณะคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนเขียนคำตอบเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้

๓. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและต่อผู้วิจัย เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง ๑๐ ครั้ง มีลักษณะข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน ๑๕ ข้อ คำถามวัด ๒ องค์ประกอบคือ (๑) สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึกและประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครบทั้ง ๑๐ ครั้ง และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผู้วิจัย (๒) นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมฯ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป ผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ ๐.๕๐ ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง ๐.๖๗ - ๑.๐๐

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวิสุทธิรังษี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ผู้วิจัยดำเนินการจัดโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มทดลองสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๕๐ นาที จำนวน ๑๐ ครั้ง

^๙ จิตต์ปัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, “ลักษณะผู้เรียนรู้อัตลักษณ์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีสุดท้าย”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต, (สาขาวิชาการอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๐-๑๓๕.

๔. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำแบบบันทึกการเรียนรู้เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมการทดลอง แต่ละครั้ง

๕. ผู้วิจัยนำแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลองมาวัดกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง (Posttest) รวมทั้งให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและต่อผู้วิจัย

๖. นำคะแนนจากแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองและทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม รวมทั้งนำข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้และ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในแต่ละครั้งของนักเรียนกลุ่มทดลองมาสรุปเนื้อหา

๗. นำข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและต่อผู้วิจัยมาสรุปเนื้อหาและสรุปข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

๘. เมื่อดำเนินการทดลองเสร็จแล้วผู้วิจัยได้สอบถามความสนใจของกลุ่มควบคุม ดังนี้

๘.๑ ความสนใจในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๘.๒ การยินดีเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้ในภายหลัง เมื่อการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว

ผลการศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบแบบจับคู่ด้วยสถิติทดสอบที (Paired- Sample t-test)

กลุ่มทดลอง (n=๔๓)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลต่างของ คะแนน	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานของ ผลต่างคะแนน	t	p
ก่อนการทดลอง	๓.๐๐	๐.๙๔	-๐.๙๕	๐.๗๑	-๘.๘๗๒	.๐๐๑**
หลังการทดลอง	๓.๙๕	๐.๘๓				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๑ พบว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รกร เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent- Sample t-test)

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
ก่อนการทดลอง	๔๓	๓.๙๕	๐.๘๓	๘.๔๑๔	.๐๐๑**
หลังการทดลอง	๔๕	๓.๐๘	๐.๗๘		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๒ พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จึงสรุปได้ว่าโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนกลุ่มทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นได้ว่า โปรแกรมการเสนอตัวแบบและการใช้เบียร์รถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง โดยในการสร้างโปรแกรมการเสนอตัวแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการเสนอตัวแบบที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงความคิดเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura ที่ได้นำเสนอการเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบไว้ ๔ กระบวนการคือ กระบวนการตั้งใจ (Attentional Processes) กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) กระบวนการกระทำ (Production Processes) กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) อีกทั้งผู้วิจัยได้นำการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกรมาใช้ร่วมกับการเสนอตัวแบบ^{๑๐} การเรียนรู้จากการสังเกตทั้ง ๔ กระบวนการและการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกร ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม การเสนอตัวแบบและการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกร ได้เรียนรู้และพัฒนาองค์ประกอบ ๔ ด้านคือ ด้านพฤติกรรม ด้านเจตคติ ด้านทักษะและด้านความรู้ โดยได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กำหนดเป้าหมายในชีวิตให้กับตนเอง วางแผนในการ

^{๑๐} สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๒), หน้า ๕๐-๕๒.

ทำงาน มีทักษะในการสื่อสาร การแก้ปัญหา มีทัศนคติเชิงบวก เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น กล้าคิด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งสื่อ เทคโนโลยี และสามารถ เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ ซึ่งผลการวิจัย ครั้งนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปนพงษ์ งามมาก^{๑๑} ที่ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการเสนอ ตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านแสงพันธ์จังหวัดสุรินทร์ พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มประชากรมีคะแนนจากแบบ วัดจิตสาธารณะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ ผลการวิจัยของ กนิษฐา หอมกลิ่น และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์^{๑๒} ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการเรียนรู้ ทางปัญญาสังคม เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียน เทศบาล ๑ บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการเรียนรู้ทางปัญญา สังคมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ (๒) ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจาก แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

บรรณานุกรม

- กนิษฐา หอมกลิ่น และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์. “ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เพื่อพัฒนา การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) จังหวัดเพชรบุรี”. **ครุศาสตร์สาร**. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๐-๒๑.
- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. “ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปี สุดท้าย”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต**. สาขาวิชาการอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑.
- ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย อาชัญญา รัตนอุบล และสุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. “คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชนไทย”. **วารสารครุศาสตร์**. ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๖๓-๘๐.

^{๑๑} ปนพงษ์ งามมาก, “ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านแสงพันธ์ จังหวัดสุรินทร์”, **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๖) : ๑๖๑-๑๖๘.

^{๑๒} กนิษฐา หอมกลิ่น, และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์, “ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมเพื่อพัฒนาการเห็น คุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) จังหวัดเพชรบุรี”, **ครุศาสตร์สาร**, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๐-๒๑.

ปนพงษ์ งามมาก. “ผลของโปรแกรมการเสนอตัวแบบและการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านแสงพันธ์ จังหวัดสุรินทร์”.

วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๖) : ๑๖๑-
๑๖๘.

พิชชาพัชร อรรถบพ และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์. “ผลของโปรแกรมปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒
(กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐) : ๑๐-๒๑.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๕๙.

สุบิน ไชยยะ, พงษ์ศิริ สิริบรรณพิทักษ์, และ ปิยพงษ์ สุเมตติกุล. “ทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ของนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย : กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี”. **วารสารสงขลานครินทร์**. ปีที่
๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๕๘) : ๑๔๙-๑๗๖.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานการสังเคราะห์ผลการติดตามและประเมินการดำเนินงาน
ปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
ถึงสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๕๘**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๕๙.

อุไรวรรณ กิตตินนทิก. “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีปัญญาสังคมที่มีต่อการพัฒนาทักษะ
การคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนควนขนุน จังหวัดพัทลุง”.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ :มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, ๒๕๕๖.

อนเชา วิลาไชย. “การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบโมบายล์ –
เลิร์นนิ่ง (M – Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เรื่องสมบัติของธาตุและ
สารประกอบ”. **วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่**. ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม
๒๕๖๓) : ๒๐-๓๔.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนฯ ๑๒ ฉบับประชาชน นวัตกรรม
คือหัวใจของการพัฒนา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://planning.dld.go.th/th/images/
stories/section-๕/๒๕๖๑/strategy๐๙.pdf](http://planning.dld.go.th/th/images/stories/section-๕/๒๕๖๑/strategy๐๙.pdf) [๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓].